

Anonimizētā versija

Tulkojums

C-321/24 – 1

Lieta C-321/24

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2024. gada 30. aprīlis

Iesniedzējtiesa:

Tribunal Judiciaire de Paris (Francija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2024. gada 4. aprīlis

Prasītāja:

BC

Atbildētāja:

S.C.P. Attal et Associés

TRIBUNAL JUDICIAIRE DE PARIS

[Parīzes tiesa]

Tiesāšanās izdevumu pārbaude

[..]

**RĪKOJUMS PIRMS TĀLĀKAS LIETAS IZSPRIEŠANAS,
KO IZDEVUSI PAR TIESĀŠANĀS IZDEVUMIEM ATBILDĪGĀ
TIESNESE**

Pasludināts: 2024. gada 4. aprīli

PRASĪTĀJA

BC

LV

[omissis: F75005 PARIS]

Lietas dalībniece

ATBILDĒTĀJA

S.C.P. Attal et Associés

[omissis: F75005 PARIS]

[..]

RĪKOJUMS

I – Strīda priekšmeta izklāsts

- 1 XY, Francijas pilsoņe, nomira 2020. gada 29. jūlijā Beļģijā, kas bija viņas reģistrētā pastāvīgā dzīvesvieta.
- 2 Savu mantojumu viņa atstāja savai māšai BC, Francijas pilsoņei, kuras rezidence nodokļu vajadzībām un dzīvesvieta ir Francija.
- 3 XY mantojumu veido kustamais un nekustamais īpašums, kas atrodas Beļģijā un Francijā.
- 4 *Me Jean-Pierre Marchant*, notārs Uklē (Beļģija), mantošanas procedūru sāka 2020. gada 12. oktobrī. Tajā pašā dienā viņš sagatavoja mantojuma aktu.
- 5 Sabiedrība *SCP ATTAL & Associés*, notāru birojs Parīzē (Francija), saņēma iesniegumu izdot paziņojumu par mantojumu Francijā.
- 6 2021. gada 2. martā BC samaksāja Francijas notāra atlīdzību 15 300 EUR apmērā, kas aprēķināta, pamatojoties uz Francijā un Beļģijā esošā deklarējamā mantojuma kopējo bruto aktīvu vērtības aplēsi, proti, 2 750 000 EUR.
- 7 Paziņojums par mantojumu Francijā tika parakstīts 2021. gada 18. martā, un 2021. gada 23. martā tas tika iesniegts kompetentajā reģistrācijas dienestā.
- 8 *Me Marchant*, Beļģijas notārs, 2021. gada 24. aprīlī Beļģijā sagatavoja paziņojumu par mantojumu, ietverot visus īpašumus, kas atrodas Francijā un Beļģijā.
- 9 BC samaksāja Beļģijas notāra atlīdzību 16 621,30 EUR apmērā, kas aprēķināta, pamatojoties uz viņa norādītā mantojuma kopējo bruto aktīvu summu, proti, 2 838 422,41 EUR.
- 10 Francijas notārs vērsās pie *Tribunal judiciaire de Paris* kancelejas pārziņa, lūdzot izsniegt tiesāšanās izdevumu pārbaudes sertifikātu, lai noteiktu savu darba

samaksu, ko veido viņa atlīdzība, kas aprēķināta no visu Francijā deklarēto aktīvu bruto vērtības, proti, 2 716 652,41 EUR, un izmaksātā atlīdzība 14 177,60 EUR apmērā.

- 11 *Tribunal judiciaire de Paris* kancelejas pārzinis 2022. gada 20. jūlijā izdeva tiesāšanās izdevumu pārbaudes sertifikātu, kurā kā aprēķina summa bija minēta 14 052,61 EUR, tajā neietverot tikai kopiju izmaksas un atstājot Francijas notāra aprēķināto atlīdzību no visu mantojuma aktīviem bruto vērtības.
- 12 BC apstrīdēja šo tiesāšanās izdevumu pārbaudes sertifikātu ierakstītā vēstulē ar saņemšanas apstiprinājumu, kas tika saņemta 2022. gada 24. jūnijā *tribunal judiciaire de Paris* kancelejā.
- 13 Pēc vairākām vēstulēm ar lūgumiem sniegt apsvērumus puses tika uzaicinātas uz tiesas sēdi 2023. gada 28. septembrī.
- 14 Lieta tika nodota atpakaļ izskatīšanai tiesas sēdē 2023. gada 7. decembrī, kurā personiski piedalījās gan BC, gan *SCP ATTAL & Associés* pārstāvis.
- 15 1. BC atsauca uz saviem procesuālajiem dokumentiem un lūdza atcelt tiesāšanās izdevumu pārbaudes sertifikātu, kā arī izsniegt jaunu sertifikātu, aprēķinot Francijas notāra atlīdzību, par pamatu ņemot ar nodokli apliekamo summu 660 331,87 EUR apmērā, ko veido tikai Francijā esošo aktīvu bruto vērtības daļa. Līdz ar to viņa lūdza atmaksāt nodokļu starpību, kas samaksāta kā depozīts.
15. 2. Viņa min divus pamatus:
 - a) notāra nodevas aprēķina bāzei ir jābūt vienādai ar valsts nodevas aprēķina bāzi; proti, piemērojot 1959. gada 20. janvāra Francijas un Beļģijas konvenciju, nodokļu bāzi Francijā veido tikai Francijā esošo īpašumu vērtība,
 - b) Francijas notāra atlīdzība, kas aprēķināta, pamatojoties uz visu mantojuma aktīvu bruto vērtību, neņemot vērā atlīdzību Beļģijas notāram, kuram ir teritoriālā jurisdikcija atzīt mantojumu, ņemot vērā nelaiķes pastāvīgo dzīvesvietu Beļģijā, kas arī tiek aprēķināta no visa mantojuma aktīvu bruto vērtības, ir Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk tekstā – “LESD”) 63. pantā paredzētās kapitāla brīvas aprites ierobežojums, jo tādējādi tiek samazināta mantojuma vērtība.
15. 3. BC neapstrīd principu, ka Francijas notāram pienākas atlīdzība saistībā ar paziņojuma par mantojumu sagatavošanu, bet tikai atlīdzības bāzi un tāpat tās apmēru. Turklāt viņa bez iebildumiem apmaksāja izdevumus par citiem Francijas notāra sagatavotajiem aktiem, piemēram, īpašuma apliecinājumiem.
- 16 1. *SCP ATTAL & Associés* atsauca uz saviem procesuālajiem rakstiem un lūdza apstiprināt sertifikātu, kā arī pievienot nodokļos maksājamo summu

124,99 EUR apmērā, t. i., pavisam kopā 14 177,60 EUR, ietverot nodokļus. Turklāt tā lūdz atlīdzināt tiesāšanās izdevumus 2400 EUR apmērā.

16. 2. Tā uzskata, ka:

a) atlīdzības aprēķina bāzei ir jāietver viss mantojamais īpašums, kas atrodas Francijā vai citā valstī,

b) nodokļu bāzi faktiski veido viss mantojuma īpašums, kas atrodas Francijā vai citā valstī, bet saskaņā ar Francijas un Beļģijas konvenciju nodoklis ir jāmaksā tikai par Francijā esošajiem īpašumiem,

c) maksājama ir notāra atlīdzība, ko aprēķina no Francijā un Beļģijā esošā mantojuma kopējo aktīvu bruto vērtības.

17 17. 1. Lieta tika izskatīta apspriedē 2024. gada 11. janvārī, pēc tam pagarināta līdz 2024. gada 29. februārim, lai lūgtu pušu apsvērumus par iespējamu prejudiciālu jautājumu saistībā ar BC minēto pamatu par LESD 63. panta pārkāpumu.

17. 2. Savus apsvērumus BC iesniedza 2024. gada 15. februārī saņemtajā pavadvēstulē, paužot savu viedokli, atbalstot prejudiciāla jautājuma uzdošanu, jo ir pamatoti uzdot jautājumu par to, vai dubultais finanšu slogs, ko veido atlīdzības abiem notāriem, atbilst Eiropas Savienības tiesībām.

17. 3. *SCP ATTAL & Associés* norādīja, ka tai nav apsvērumu, kas tai būtu jādara zināmi pa pastu līdz 2028. gada 28. februārim, lūdzot tikai to, lai tai netiek piespriests segt iespējamus izdevumus saistībā ar prejudiciāla jautājuma uzdošanu, jo uzskata, ka tas neizriet no prasības.

18 Tiesas apspriede tika pagarināta līdz 2024. gada 4. aprīlim.

II – Piemērojamais valsts tiesiskais regulējums un judikatūra

Vēršanās tiesā procesuālais pamats

19 Par tiesāšanās izdevumiem atbildīgais tiesnesis ir tiesas priekšsēdētājs vai tiesnesis, kuru viņš ir norīkojis. Tā kompetencē ir izskatīt apstrīdētos *Code de procédure civile* [Civilprocesa kodeksa] 695. pantā uzskaitītos tiesāšanās izdevumu pārbaudes sertifikātus saskaņā ar šī paša kodeksa 704.-718. pantā paredzēto procedūru. Tā kompetencē ir arī lemt par strīdiem saistībā ar tiesu amatpersonu, valsts amatpersonu vai ministriju ierēdņu honorāriem saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 719.-721. pantā paredzēto procedūru, kurā ir paredzēta tieša vērsšanās tiesā.

20 Notārs ir valsts un ministrijas amatpersona, kura statuss ir noteikts ar 1945. gada 2. novembra Rīkojumu Nr. 45–2590 par notariāta statusu.

- 21 *Code de commerce* [Komerckodeksa] L444-1. pantā ir paredzēts, ka notāra atlīdzību var veidot:
- samaksa par darbu vai nu saskaņā ar reglamentētu tarifu, kas tiesību aktā ir noteikts tiesu amatpersonām par darbību, kuras veikšanai attiecīgajai tiesu amatpersonai ir kompetence (monopols),
 - honorāri, par kuriem ir panākta vienošanās ar klientu par pakalpojumiem, ko tiesu amatpersona sniedz līdzvērtīgi citām profesijām.
- 22 Notāra sagatavotie akti, par kuriem tiek saņemta atlīdzība, ir uzskaitīti Komerckodeksa R444-3. panta 1. punkta 5. tabulā.
- 23 Notārs var arī pieprasīt atlīdzināt izdevumus un izmaksas, ko viņš ir samaksājis avansā, pēc faktiskajām izmaksām vai pēc vienotas likmes saskaņā ar Francijas Komerckodeksa R444-12. pantu. Šie izdevumi un izmaksas ir paredzēti 4-8. panta 6. punktā, atsaucoties uz Komerckodeksa R444-3. panta 2.°punktu.
- 24 Atlīdzība ir tiesāšanās izdevumi saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 695. panta 6. punktu, kā arī izmaksas saskaņā ar šī paša panta 5. punktu.
- 25 Ja rodas grūtības saistībā ar tiesāšanās izdevumiem, puses vai tiesas amatpersonas var vērsties pie kompetentās tiesas kancelejas pārziņa, kurš pārbauda to apmēru un izsniedz sertifikātu par tiesāšanās izdevumu pārbaudi saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 704. un 705. pantu. Kompetentā tiesa tiek izraudzīta saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 52. pantu: tā ir vai nu tiesa, kurā ir radušies tiesāšanās izdevumi, proti, radušies kādā instancē, vai tiesa, kuras teritoriālajā jurisdikcijā tiesas amatpersona pilda savus pienākumus, ja prasījumi par izdevumiem, atlīdzību un izmaksām nav radušies tiesvedībā.
- 26 Saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 708. un 709. pantu tiesāšanās izdevumu pārbaudes sertifikātu var apstrīdēt: tiesas priekšsēdētājs vai šajā ziņā norīkotais tiesnesis lemj par apstrīdēšanu, izdodot rīkojumu par nodokli, pēc tam, kad saņemti pušu apsvērumi gadījumos, ja tie ir prasīti. Tiesa var arī nodot pieteikumu izskatīšanai tiesas sēdē saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 712. pantu.
- 27 Piemērojot Civilprocesa kodeksa 710. un 711. pantu, tiesa lemj par prasību samaksāt nodokli un par tiesāšanās izdevumu piedziņas pieprasījumiem, pēc savas ierosmes veicot vajadzīgos pielāgojumus un norādot jau kā depozītu iekasētās summas.

Piemērojamie tiesību akti

- 28 Paziņojums par mantojumu ir apliekams ar nodokli saskaņā ar *Code général des impôts* [Vispārējā nodokļu kodeksa] 800. pantu, un tas ir jāveic mantiniekiem. Tā ir nodokļu administrācijai adresēta informācija, lai tā varētu aprēķināt mantojuma nodokļus, kuros ir jāiekļauj mantojuma atstājēja īpašums, aktīvi un pasīvi un jānorāda mantinieku identitāte.

- 29 Piemērojot Vispārējā nodokļu kodeksa 800. un 802. pantu, paziņojumam par mantojumu ir jābūt detalizēti izklāstītam un pilnīgam, aptverot īpašumus, kas atrodas Francijā un ārvalstīs, atbilstoši teritorialitātes principam, kas definēts Vispārējā nodokļu kodeksa 750.ter pantā (skat. oficiālo nodokļu biļetenu *BOI-ENR-DMTG-10-50-70-17/03/2014*, ko iesniegusi *SCP ATTAL & Associés* kā 4. dokumentu).
- 30 Francija un Beļģija 1959. gada 20. janvārī parakstīja nodokļu konvenciju, kurā paredzēts mehānisms, lai tiktu ņemts vērā vienā no valstīm samaksātais nodoklis, tādējādi novēršot nodokļu dubultu uzlikšanu.
- 31 Notāram obligāti ar nodokli jāapliek mantojums, kura vērtība pārsniedz 5000 EUR, un tad, ja mantojumā ietilpst nekustamais īpašums. Proti, *Code monétaire et financier* [Monetārā un finanšu kodeksa] L312-1-4. pants ļauj mantiniekam slēgt mantojuma atstājēja kontus un saņemt naudas līdzekļus, apliecinot savu mantinieka statusu ar parakstītu apliecinājumu, kuru parakstījuši visi mantinieki un kurā norādīts, ka mantojumā nav ietverts nekustamais īpašums un ja summa ir mazāka par 5000 EUR, t. i., summu, kas noteikta 2015. gada 7. maija rīkojumā, kurš pieņemts, piemērojot Monetārā un finanšu kodeksa L312-4-1. pantu. Citos gadījumos saskaņā ar Francijas Civilt kodeksa 730-1. pantu, lai pierādītu mantojuma tiesības, ir nepieciešams notāra sastādīts notariālais akts, un notāra iesaistīšanās ir obligāta arī tad, ja mantojumā ietilpst nekustamie īpašumi, jo viņš publisko informāciju par īpašuma nodošanu īpašumu reģistrā attiecīgajā zemesgrāmatu nodaļā (1955. gada 4. janvāra *Décret n° 55-22 portant réforme de la publicité foncière* (Dekrēts Nr. 55-22, ar ko reformē zemesgrāmatu), 4. pants).
- 32 Paziņojums par mantojumu ir dokuments, uz kuru attiecas Francijas Komerckodeksa R444-3. panta I. punkta 4.-7. pielikuma 5. tabulas 8. punkts, kurā uzskaitīti notāru sniegtie pakalpojumi.
- 33 Paziņojuma par mantojumu paredzētais tarifs ir noteikts Komerckodeksa A444-63. pantā. Atlīdzību, ko notārs saņem saistībā ar paziņojuma par mantojumu sagatavošanu, aprēķina proporcionāli mantojuma kopējo aktīvu bruto vērtībai šādā veidā:
- no 0 līdz 6500 EUR: 1,548 %,
 - no 6500 EUR līdz 17 000 EUR: 0,851 %,
 - no 17 000 EUR līdz 30 000 EUR: 0,580 %,
 - vairāk nekā 30 000 EUR: 0,426 %.
- 34 Francijas tiesu praksē nav noteikts, ka nodokļa aprēķina bāzei jāsakrīt ar notāra honorāra aprēķina bāzi: BC minētajā lietā *Cour de cassation* [Kasācijas tiesa] apstiprināja *cour d'appel de Versailles* [Versaļas apelācijas tiesas] pirmā priekšsēdētāja konstatēto faktu, ka nodokļa aprēķina bāze atbilst atlīdzības

aprēķina bāzei, nepadarot to par vispārpiemērojamu normu (*Cass. Com.*, 2011. gada 4. oktobris, pārsūdzība Nr. 10-20.218). Gluži pretēji, *Cour de cassation* ir uzskatījusi, ka šīs divas bāzes nevar sakrist, jo notāra honorārs jāaprēķina, pamatojoties uz mantojuma kopējiem bruto aktīviem, neatskaitot saistības, kaut arī saistības tiks atskaitītas, lai aprēķinātu mantojuma nodokli (*Cass. Ire Civ.*, 1996. gada 6. februāris, pārsūdzība Nr. 93-21.108)

III – Eiropas Savienības tiesības

- 35 Ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 63. panta 1. punktu ir aizliegti visi kapitāla aprites ierobežojumi dalībvalstu, kā arī dalībvalstu un trešo valstu starpā.
- 36 LESD 63. panta 1. punktā noteiktais kapitāla brīvas aprites princips izriet no Eiropas Ekonomikas kopienas dibināšanas līguma 67. panta 1. punkta, saskaņā ar kuru tā sākotnējā redakcijā dalībvalstīm bija noteikts pienākums pakāpeniski atcelt ierobežojumus kapitāla, kas pieder dalībvalstu rezidentiem, apritei, kā arī diskriminējošu attieksmi, kas pamatojas uz pušu valstspiederību, dzīvesvietu vai ieguldījumu atrašanās vietu.
- 37 Padomes Direktīvas 88/361/EEK (1988. gada 24. jūnijs) par Eiropas Ekonomikas kopienas dibināšanas līguma 67. panta īstenošanu 1. pantā ir paredzēts atcelt kapitāla aprites ierobežojumus personām, kas ir dalībvalstu rezidenti un kas minēti šīs direktīvas I pielikumā. Saskaņā ar minētās direktīvas I pielikuma XI punkta D apakšpunktu mantojumi un novēlējumi ir personīgā kapitāla aprite.
- 38 Eiropas Savienības Tiesa 2016. gada 30. jūnija sprieduma (lieta C-123/15, ECLI:EU:C:2016:496) 16. punktā norādīja, ka: “*mantojumi, kas izpaužas kā mirušās personas atstātā īpašuma nodošana vienai vai vairākām personām, ir uzskatāmi par kapitāla apriti LESD 63. panta izpratnē, izņemot gadījumus, kad mantojuma būtiskās sastāvdaļas atrodas tikai vienas dalībvalsts teritorijā (šajā ziņā skat. spriedumus, 2006. gada 23. februāris, van Hilten-van der Heijden, C-513/03, EU:C:2006:131, 39.-42. punkts; 2008. gada 17. janvāris, Jäger, C-256/06, EU:C:2008:20, 24. un 25. punkts; 2013. gada 17. oktobris, Welte, C-181/12, EU:C:2013:662, 19. un 20. punkts, kā arī 2014. gada 3. septembris, Komisija/Spānija, C-127/12, nav publicēts, EU:C:2014:2130, 52. un 53. punkts)”*.
- 39 Eiropas Savienības Tiesa 2016. gada 26. maija spriedumā lietā C-244/15, EU:C:2016:359, Eiropas Komisija/Grieķijas Republika, nosprieda, ka no pastāvīgās judikatūras izriet, ka “*mantojumu kontekstā pie pasākumiem, kas LESD 63. pantā ir aizliegti kā kapitāla apriti ierobežojoši, pieder tādi pasākumi, kuru rezultātā mazinās mantojuma vērtība personai, kas dzīvo citā, nevis tajā dalībvalstī, kurā atrodas attiecīgā manta un kura šo mantojumu apliek ar nodokli (skat. tostarp spriedumus, 2003. gada 11. decembris, Barbier, C-364/01, EU:C:2003:665, 62. punkts, kā arī 2013. gada 17. oktobris, Welte, C-181/12, EU:C:2013:662, 23. punkts)”*.

- 40 Mantojuma vērtības samazināšana, piemērojot valsts tiesisko regulējumu, tādējādi ir kapitāla brīvas aprites ierobežojums. Tiesa 2006. gada 23. februāra spriedumā lietā *van Hilten-van der Heijden*, C-513/03, EU:C:2006:131, 44. punkts, norādīja: “*no pastāvīgās judikatūras izriet, ka ar Līguma 73.b panta 1. punktu aizliegtie pasākumi kā kapitāla aprites ierobežojumi ietver tādus pasākumus, kas attur nerezidentus veikt ieguldījumus dalībvalstī vai attur minētās dalībvalsts rezidentus veikt ieguldījumus citās valstīs, vai, mantošanas gadījumā, tādus pasākumus, kuru rezultātā samazinās tā mantojuma vērtība, ko atstāj tādas valsts rezidents, kas nav dalībvalsts, kurā atrodas attiecīgais īpašums, un kas minētā īpašuma mantošanu apliek ar nodokli*” (skat. arī Tiesas spriedumus, 2013. gada 17. oktobris, *Yvon Welte/Finanzamt Velber*, C-181/12, EU:C:2013:662, 25. un 26. punkts; 2008. gada 11. septembris, *Eckelkamp*, C-11/07, EU:C:2008:489, 41. -45. punkts).
- 41 Eiropas Savienības Tiesa vēl ir nospriedusi, ka mazāk labvēlīga nodokļu režīma piemērošana nerezidentiem, kas var atturēt tos iegādāties un saglabāt [īpašumā] nekustamos īpašumus vai ieguldījumus, kas atrodas dalībvalstī, ir kapitāla brīvas aprites ierobežojums (skat. Tiesas spriedumus, 2011. gada 31. marts, *Ulrich Schröder/Finanzamt Hameln*, C-450/09, EU:C:2011:198, 32. un 33. punkts; 2018. gada 12. aprīlis, Eiropas Komisija/Belģijas Karaliste, C-110/17, EU:C:2018:250, 40. punkts; 2014. gada 11. septembris, *Verest un Gerards*, C-489/13, EU:C:2014:2210, 21. punkts).
- 42 LESD 65. panta 1. punktā ir paredzēti izņēmumi no kapitāla brīvas aprites principa:
- 65. panta 1. punkta a) apakšpunkts ļauj dalībvalstīm “*piemērot atšķirīgas attiecīgas nodokļu tiesību normas dažādiem nodokļu maksātājiem, kuru stāvoklis ir atšķirīgs viņu dzīvesvietas vai kapitāla ieguldījuma vietas dēļ*”.
 - 65. panta 1. punkta b) apakšpunkts ļauj dalībvalstīm “*veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai novērstu attiecīgās valsts normatīvo aktu pārkāpumus, jo īpaši nodokļu jomā un finanšu iestāžu konsultatīvās uzraudzības jomā, vai noteikt procedūras, kā pārvaldes vai statistikas informācijas vajadzībām deklarēt kapitāla apriti, vai arī veikt pasākumus, ko pamato sabiedriskās kārtības vai sabiedriskās drošības intereses*”.
- 43 Jāpiebilst, ka 65. panta 1. punktā paredzētie pasākumi nedrīkst radīt iespēju patvaļīgi diskriminēt vai slēpti ierobežot kapitāla brīvu apriti un maksājumus, kā to nosaka šī paša panta 3. punkts.
- 44 Eiropas Savienības Tiesa ir šauri interpretējusi LESD 65. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzēto izņēmumu nodokļu jomā tādējādi, ka valsts noteikumi, ar kuriem tiek piemērotas atšķirīgas attiecīgas nodokļu tiesību normas dažādiem nodokļu maksātājiem, kuru stāvoklis ir atšķirīgs viņu dzīvesvietas vai kapitāla ieguldījuma vietas dēļ, nav automātiski saderīgi ar LESD 63. pantu, jo šo izņēmumu ierobežo 65. panta 3. punkts, kas paredz, ka valsts noteikumi nedrīkst radīt iespēju patvaļīgi diskriminēt vai slēpti ierobežot kapitāla brīvu apriti (skat.

- Tiesas spriedumus, 2014. gada 4. septembris, Eiropas Komisija/Vācijas Federatīvā Republika, C-211/13, EU:C:2014:2148, 45. un 46. punkts; 2016. gada 8. jūnijs, *Sabine Hünnebeck/Finanzamt Krefeld*, C-479/14, EU:C:2016:412, 50.-53. punkts.
- 45 Tāda atšķirīga attieksme ir pieļaujama tikai tad, ja tā attiecas uz situācijām, kuras nav objektīvi salīdzināmas, vai ja tā ir pamatota ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem (skat. Tiesas spriedumus, 2016. gada 30. jūnijs, *Max-Heinz Feilen*, C-123/15, EU:C:2016:496, 25. un 26. punkts; 2014. gada 3. septembris, Komisija/Spānija, C-127/12, 73. punkts; 2000. gada 6. jūnijs, *Verkooijen*, C-35/98, 43. punkts; 2004. gada 7. septembris, *Manninen*, C-319/02, EU:C:2014:2130, 29. punkts; 2005. gada 8. septembris, *Blanckaert*, C-512/03, EU:C:2005:516, 42. punkts; 2009. gada 17. septembris, *Glaxo Wellcome*, C-182/08, EU:C:2009:559, 68. punkts).
- 46 Attiecībā uz 65. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzēto izņēmumu Tiesa 2019. gada 21. maija spriedumā Eiropas Komisija/Ungārija (C-235/17, EU:C:2019:432, 103. punkts) vēlreiz atgādināja, ka “*LESD 65. panta 1. punkta b) apakšpunkts, kas ir atkāpe no kapitāla brīvas aprites pamatprincipa, ir jāinterpretē šauri (spriedums, 2018. gada 6. marts, SEGRO un Horváth, C-52/16 un C-113/16, EU:C:2018:157, 96. punkts)*”.
- 47 Eiropas Savienības Tiesa 2020. gada 18. jūnija spriedumā lietā Eiropas Komisija, ko atbalsta Zviedrijas Karaliste, pret Ungāriju, C-78/18, EU:C:2020:476, 76. punkts, norādīja, ka no “*Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka valsts pasākums, ar ko tiek ierobežota kapitāla brīva aprīte, var tikt pieļauts vienīgi ar nosacījumu, ka, pirmkārt, tas ir attaisnojams ar kādu no LESD 65. pantā minētajiem apsvērumiem vai ar primāru vispārējo interešu apsvērumu, un, otrkārt, ka tas atbilst samērīguma principam, kas nozīmētu, ka ar to ir iespējams saskanīgi un sistemātiski nodrošināt izvirzītā mērķa īstenošanu, un ka tas nepārsniedz to, kas ir nepieciešams tā sasniegšanai (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 21. maijs, Komisija/Ungārija (Lauksaimniecības zemes lietojuma tiesības), C-235/17, EU:C:2019:432, 59.-61. punkts)*”.
- 48 Tādējādi vajadzīgā pasākuma 65. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē mērķim pašam par sevi ir jābūt normatīvo aktu pārkāpumu novēršanai (skat. spriedumu, 2023. gada 2. marts, AS “PrivateBank”, A, B un *Unimain Holdings LTD* pret Finanšu un kapitāla tirgus komisiju, C-78/21, EU:C:2023:137, 60. punkts).
- 49 Procedūrām, ko piemēro kapitāla aprites deklarēšanai pārvaldes vai statistikas informācijas vajadzībām, vai pasākumiem, kas pamatoti ar sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apsvērumiem, ir jāatbilst “*samērīguma principam, un tas prasa, lai tie būtu piemēroti leģitīmi izvirzītā mērķa īstenošanas garantēšanai un lai tie nepārsniegtu to, kas ir nepieciešams šī mērķa sasniegšanai (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 6. marts, SEGRO un Horváth, C-52/16 un C-113/16, EU:C:2018:157, 76. un 77. punkts)*” (Tiesas spriedums, 2018. gada 31. maijs, *Lu Zheng/Ministerio de Economía y Competitividad*, C-190/17, EU:C:2018:357, 37. punkts).

- 50 Visbeidzot, BC atsaucas uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu Nr. 650/2012 (2012. gada 4. jūlijs) par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un publisku aktu akceptēšanu un izpildi mantošanas lietās un par Eiropas mantošanas apliecības izveidi, kas ļauj noteikt kompetento tiesu un tiesību aktus, kas piemērojami apstrīdēšanas gadījumā. Tomēr XY mantojuma sakarā nebija jāizskata nekādas domstarpības, un notārs neveica tiesas funkcijas, kas, šķiet, izslēdz šīs regulas piemērošanu.

IV – Prejudiciālie jautājumi, kas ir nepieciešami lietas atrisināšanai

- 51 Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pantā ir noteikts: “*Eiropas Savienības Tiesas kompetencē ir sniegt prejudiciālus nolēmumus par:*

a) Līgumu interpretāciju;

b) Savienības iestāžu vai struktūru tiesību aktu spēkā esamību un interpretāciju.

Ja šādu jautājumu ierosina kādas dalībvalsts tiesā, šī tiesa, ja tā uzskata, ka ir vajadzīgs Tiesas lēmums par šo jautājumu, lai šī tiesa varētu sniegt spriedumu, var lūgt, lai Tiesa sniedz nolēmumu par šo jautājumu.

Ja šādu jautājumu ierosina par lietu, ko izskata dalībvalsts tiesa, kuras lēmumus saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem nevar pārsūdzēt, tad šai dalībvalsts tiesai jāgriežas Tiesā.

Ja šāds jautājums ir radies lietā, kas dalībvalsts tiesā tiek izskatīta attiecībā uz apcietinājumā esošu personu, Eiropas Savienības Tiesa to izlemj ar minimālu kavēšanos”.

- 52 Šajā lietā XY mantojums attiecas uz divām dalībvalstīm – Franciju un Beļģiju, kurās mirusī persona bija kustamas un nekustamas mantas īpašniece. Mirusī dzīvoja Beļģijā, savukārt viņas vienīgā mantiniece dzīvo Francijā un īpašumi atrodas abās dalībvalstīs. Tādējādi viņas mantojums rada personīga kapitāla apriti, kas skar divas Eiropas Savienības dalībvalstis.
- 53 BC, kas ir viņas mantiniece, ir likumisks pienākums izmantot notāra pakalpojumus, lai sagatavotu nodokļu tiesību aktos paredzēto paziņojumu par mantojumu Francijā, jo mantojuma vērtība pārsniedz 5000 EUR un tajā ietilpst nekustamie īpašumi. Šajā Francijas paziņojumā par mantojumu ir jānorāda viss mirušās īpašums neatkarīgi no tā, vai tas atrodas Francijā vai Beļģijā.
- 54 Viņa arī iesniedza Beļģijas notāra sagatavotu paziņojumu par mantojumu Beļģijā.
- 55 BC samaksāja Francijā ar mantojumu saistītos nodokļus, kas aprēķināti tikai par Francijā esošo kustamo un nekustamo īpašumu, un pēc tam samaksāja nodokļus par mantojumu Beļģijā, kas aprēķināti no visa nekustamā un kustamā īpašuma, kas atrodas Francijā un Beļģijā, bet no kuriem atskaitīti Francijā samaksātie

nodokļi, piemērojot 1959. gada 20. janvāra Francijas un Beļģijas nodokļu konvenciju. Tātad šīs konvencijas piemērošana ļauj efektīvi novērst kapitāla brīvas aprites apdraudējumu, jo ar to netiek pieļauta mantojuma īpašuma dubulta aplikšana ar nodokli.

- 56 BC vēl samaksāja Beļģijas notāra atlīdzību, kas aprēķināta, ņemot vērā visu mantojuma aktīvu bruto vērtību, un samaksāja Francijas notāram atlīdzību, ko saskaņā ar nodokļa projektu arī aprēķina no visu mantojuma, kustama un nekustama īpašuma, kas atrodas Francijā un Beļģijā, aktīvu bruto vērtības (skat. BC 4. dokumentu).
- 57 Francijas notārs apgalvo, ka Francijas tiesību aktu piemērošana tam ļauj aprēķināt viņa atlīdzību par visu mantojuma aktīvu bruto vērtību, kuri atrodas Francijā vai ārpus tās, saskaņā ar Vispārējā nodokļu kodeksa 800. pantu un Komerckodeksa A444-63. pantu. Viņš par to izrakstīja nodokļa rēķinu.
- 58 Tādējādi BC saņemtā mantojuma vērtība tiek samazināta par notāra atlīdzību, ko aprēķina, ņemot vērā visu mantojuma aktīvu bruto vērtību, un tas var būt kapitāla brīvas aprites pārkāpums.
- 59 Tādēļ šī tiesa, ņemot vērā iepriekš minēto Eiropas Savienības Tiesas judikatūru, vēlas noskaidrot, kādas sekas izriet no šāda tiesiskā stāvokļa, kas var atturēt kādas dalībvalsts rezidentu no ieguldījumiem citās dalībvalstīs:
- 60 **1. jautājums:** vai Līguma par Eiropas Savienības darbību 63. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj dubultu atlīdzību divu Eiropas Savienības dalībvalstu notāriem, kuri rīkojas attiecībā uz vienu un to pašu mantojumu, ko veido īpašums abās dalībvalstīs un kura aprēķina pamatā arī ir visu mantojuma aktīvu bruto vērtība, neņemot vērā otram notāram izmaksāto atlīdzību, lai gan notāra iesaistīšanās ir paredzēta likumā?
- 61 **2. jautājums:** vai Līguma par Eiropas Savienības darbību 63. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj, ka atlīdzība notāram, kura iesaistīšanās tāda mantojuma pieņemšanā, ko veido īpašums divās Eiropas Savienības dalībvalstīs, tiek likumīgi aplikta ar nodokļiem un tiek aprēķināta, pamatojoties uz visu mantojuma aktīvu bruto vērtību, nevis tikai uz viņa dalībvalstī esošo aktīvu bruto vērtību?
- 62 Turklāt, lai gan paziņojums par mantojumu ir aplikams ar nodokli, notāra atlīdzībai pašai par sevi nav fiskāls raksturs. Ne valsts noteikumi, ne Francijas un Beļģijas līgums neparedz, ka notāra atlīdzība būtu jāaprēķina, pamatojoties uz to pašu bāzi kā nodokļi. Saskaņā ar valsts pastāvīgo judikatūru aprēķina bāzei nav obligāti jāsakrīt ar bāzi, pēc kuras tiek aprēķināts nodoklis.
- 63 Debašu gaitā tika konstatēts, ka 65. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzētais izņēmums neattiecas uz tekstu, kurā ir noteikta notāra, kurš sagatavo paziņojumu par mantojumu, atlīdzības aprēķina kārtība.

- 64 Tomēr notāra iesaistīšanās ir paredzēta tiesību aktā, kas attiecas uz nodokļiem, un šķiet, ka tas ir Francijas un Beļģijas 1959. gada 20. janvāra konvencijas piemērošanas nosacījums, kas nolūkā novērst dubultu aplikšanu ar nodokļiem efektīvi novērš atšķirīgu kapitāla brīvas aprites apdraudējumu.
- 65 Šajā ziņā Eiropas Savienības Tiesa ir varējusi lemt par tādu nodokļu noteikumu piemērošanu, kuru rezultātā tiek samazināta mantojuma vērtība, nevis par atlīdzību notāram, valsts amatpersonai un ministrijas ierēdnim, kuram ir tāda pat ietekme un kura iesaistīšanās ir obligāta, ja mantojumā ietilpst aktīvi, kuru vērtība pārsniedz 5000 EUR vai kuros ietilpst nekustamie īpašumi.
- 66 Tāpat pamatlietā aplūkotos tiesību aktus varētu analizēt arī kā izņēmumu, kas ir nodokļu tiesību aktu “attiecīgā nodokļu tiesību norma” Līguma par Eiropas Savienības darbību 65. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē.
- 67 Līdz ar to šī tiesa apšaubā šī Savienības tiesībās paredzētā izņēmuma piemērojamību:
- 68 **3. jautājums:** vai Līguma par Eiropas Savienības darbību 63. panta 1. punkts un 65. panta [1. punkta] a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka dubulta atlīdzība diviem notāriem, kuri iesaistīti viena un tā paša mantojuma pieņemšanā, un kas tiek aprēķināta arī no visu to mantojuma aktīvu bruto vērtības, kas atrodas divās dalībvalstīs, var būt “attiecīgā nodokļu tiesību norma”, ar kuru ir paredzēts izņēmums no pirmajā no šiem tiesību aktiem paredzētā aizlieguma ierobežot kapitāla apriti, lai gan notāra iesaistīšanās ir paredzēta likumā?
- 69 Visbeidzot, tekstam, kurā ir noteikta notāra atlīdzības aprēķināšanas kārtība, pašam par sevi nav nekāda mērķa novērst noziedzīgus nodarījumus, ne arī deklarēt kapitāla apriti, un nešķiet, ka tas būtu pamatots ar sabiedriskās kārtības vai sabiedrības drošības apsvērumiem.
- 70 Tomēr notāra iesaistīšanās ir nepieciešama, lai informētu nodokļu iestādes, kurām jāaprēķina no mantojuma iekasējamais nodoklis, un tā var būt paredzēta, lai novērstu noziedzīgus nodarījumus nodokļu jomā.
- 71 Debašu gaitā tika konstatēts, ka Tiesa nav lēmusi par notāra atalgojumu, ciktāl tas izriet no tiesību aktiem, kuru mērķis var būt novērst pārkāpumus nodokļu jomā, vai tiesību aktiem, kuros ir paredzēta procedūra kapitāla aprites deklarēšanai pārvaldes vai statistikas mērķiem.
- 72 Līdz ar to šī tiesa apšaubā šī izņēmuma piemērojamību:
- 73 **4. jautājums:** vai Līguma par Eiropas Savienības darbību 63. panta 1. punkts un 65. panta [1. punkta] b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka dubulta atlīdzība diviem notāriem, kuri iesaistīti viena un tā paša mantojuma pieņemšanā, un kas tiek aprēķināta arī no visu to mantojuma aktīvu bruto vērtības, kas atrodas divās dalībvalstīs, var būt būtisks pasākums, lai novērstu noziedzīgus nodarījumus nodokļu jomā, vai procedūra, saskaņā ar kuru pārvaldes vai statistikas

informācijas vajadzībām tiek deklarēta kapitāla aprīte, paredzot izņēmumu no pirmajā no šīm tiesību normām paredzētā aizlieguma ierobežot kapitāla aprīti, lai gan notāra iesaistīšanās ir paredzēta likumā?

- 74 Tiesvedība ir jāaptur, gaidot Tiesas atbildi uz šiem prejudiciālajiem jautājumiem par LESD 63. panta 1. punkta un 65. panta 1. punkta a) un b) apakšpunkta interpretāciju.

V – AR ŠĀDU PAMATOJUMU

Mēs, deleģētā tiesnese, kas atbildīga par tiesāšanās izdevumiem, publiski pasludinot pagaidu rīkojumu, kas pieejams tiesas kancelejā:

ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pantu,

LŪDZAM Eiropas Savienības Tiesai atbildēt uz šādiem prejudiciāliem jautājumiem:

- **1.°jautājums:** vai Līguma par Eiropas Savienības darbību 63. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj dubultu atlīdzību divu Eiropas Savienības dalībvalstu notāriem, kuri rīkojas attiecībā uz vienu un to pašu mantojumu, ko veido īpašums abās dalībvalstīs un kura aprēķina pamatā arī ir visu mantojuma aktīvu bruto vērtība, neņemot vērā otram notāram izmaksāto atlīdzību, lai gan notāra iesaistīšanās ir paredzēta likumā?
- **2.°jautājums:** vai Līguma par Eiropas Savienības darbību 63. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj, ka atlīdzība notāram, kura iesaistīšanās tāda mantojuma pieņemšanā, ko veido īpašums divās Eiropas Savienības dalībvalstīs, tiek likumīgi aplikta ar nodokļiem un tiek aprēķināta, pamatojoties uz visu mantojuma aktīvu bruto vērtību, nevis tikai uz viņa dalībvalstī esošo aktīvu bruto vērtību?
- **3.°jautājums:** vai Līguma par Eiropas Savienības darbību 63. panta 1. punkts un 65. panta 1. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka dubulta atlīdzība diviem notāriem, kuri iesaistīti viena un tā paša mantojuma pieņemšanā, un kas tiek aprēķināta arī no visu to mantojuma aktīvu bruto vērtības, kas atrodas divās dalībvalstīs, var būt “attiecīgā nodokļu tiesību norma”, ar kuru ir paredzēts izņēmums no pirmajā no šīm tiesību aktiem paredzētā aizlieguma ierobežot kapitāla aprīti, lai gan notāra iesaistīšanās ir paredzēta likumā?
- **4.°jautājums:** vai Līguma par Eiropas Savienības darbību 63. panta 1. punkts un 65. panta 1. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka dubulta atlīdzība diviem notāriem, kuri iesaistīti viena un tā paša mantojuma pieņemšanā, un kas tiek aprēķināta arī no visu to mantojuma aktīvu bruto vērtības, kas atrodas divās dalībvalstīs, var būt būtisks pasākums, lai novērstu noziedzīgus nodarījumus nodokļu jomā, vai procedūra, saskaņā ar kuru pārvaldes vai statistikas informācijas vajadzībām tiek deklarēta kapitāla aprīte, paredzot izņēmumu no

pirmajā no šīm tiesību normām paredzētā aizlieguma ierobežot kapitāla apriti, lai gan notāra iesaistīšanās ir paredzēta likumā?

PĀRTRAUCOT TIESVEDĪBU, līdz Eiropas Savienības Tiesa būs sniegusi atbildi uz prejudiciālajiem jautājumiem, lai varētu lemt par pušu iesniegtajiem prasījumiem,

[..]

DARBA VERSIJA